ŠIAULIAI

Audronė Šapaitė

Tilžės g. 170 ir Vytauto g. 84

2008 m. Šiauliuose, Aušros alėjoje 19A, Vilniaus g. 120, Tilžės g. 170, Vytauto g. 84, ir Vilniaus g. 155 buvo atlikti archeologiniai žvalgymai ir žvalgomieji tyrimai (1 pav.). Šiose vietose, esančiose Šiaulių senamiesčio ribose (A1738), buvo tiesiamos trasos ir rekonstruojami pastatai.

Aušros alėjoje 19A (51 m² plotas) ir **Vilniaus g. 155** (17,8 m² plotas) archeologinių radinių nerasta. Kultūrinis sluoksnis šiose vietose buvo suardytas ankstesnių žemės kasimo darbų metu.

Vilniaus g. 120 (4,5 m² plotas) kultūrinis sluoksnis taip pat suardytas, tačiau tarp XX a. radinių rastas neglazūruotas frontalinis koklis be atkraštėlių, kuris gali būti datuojamas XVIII–XIX a., ir vėlyvas geležinis raitelio pentinas. Šie radiniai atsitiktinai pateko iš aplinkinio suardyto kultūrinio sluoksnio.

Archeologinių žvalgymų **Tilžės g. 170** metu žvalgyti žemės kasimo darbai vandentiekio ir šiluminės trasų ir šulinių duobių vietoje, iškastas vienas 1 m² dydžio šurfas (bendras plotas 86,8 m²). Didžioji dalis kasimo darbų vykdyta XX a. perkasimo plotuose, tik dviejose vietose aptikta archeologinių radinių. Duobės vandentiekio šulinėliui vietoje (plotas 6,9 m²) kultūrinio sluoksnio storis buvo 85 cm. Apatinėje jo dalyje aptiktas 30 cm storio archeologiškai vertingas sluoksnis. Jame rastas dubeninio koklio kvadratine anga kampelis, smulkių glazūruotos keramikos šukelių, geležinė bato pasagėlės pusė, gyvulių kaulų, raudonų plytų nuolaužų, plono patinuoto stiklo šukių. Pagal surinktą žiestą glazūruotą keramiką ir dubeninį koklį kvadratine anga sluoksnis datuojamas XVII a. Sluoksnis buvo užfiksuotas visame duobės plote, išskyrus ją kirtusią esamą vandentiekio trasą. Šiluminės trasos 2 vietoje (36,3 m ilgio, 1,1–1,8 m pločio, 48,4 m² ploto) buvo karo metu sugriautų pastatų griuvenos ir XX a. II pusės perkasimai. 12,7–26,5 trasos metruose griuvenos tęsėsi iki 1–1,1 m gylio, giliau pasiektas nesuardytas XVIII a. II pusės – XIX a. II pusės kultūrinis sluoksnis. Jame buvo daug smulkių medienos atplaišų, žiestų glazūruotų ir neglazūruotų indų šukių, pora fajansinių šukelių, butelio

1 pav. 2008 m. Šiauliuose tyrinėtų vietų situacijos planas: 1 – Šiaulių dvarvietė (A1736); 2 – Šiaulių kapinynas (A1737); 3 – Šiaulių senojo miesto vieta (A1738). A. Šapaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the 2008 excavation sites in Šiauliai: 1 – Šiauliai manor site; 2 – Šiauliai cemetery; 3 – the site of the old city of Šiauliai.

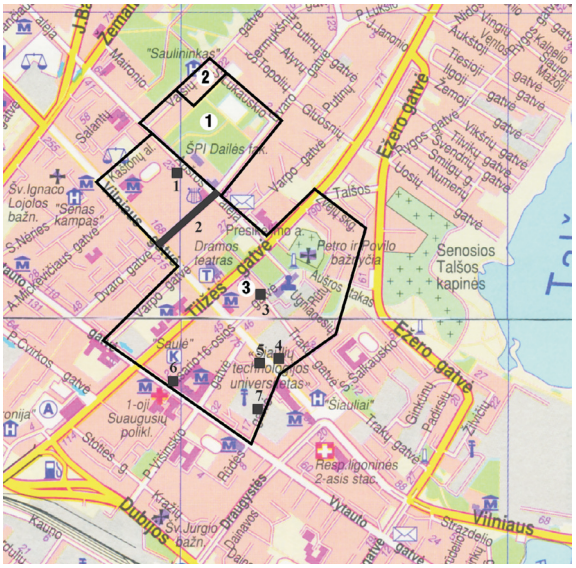

2 pav. Tilžės g. 170 rastas koklio kampas. A. Šapaitės nuotr.

Fig. 2. The corner of a stove tile found at Tilžės St. 170.

0 5 cm

3 pav. Tilžės g. 170 rasta 3 cm skersmens moneta. A. Šapaitės nuotr.

Fig. 3. A coin found at Tilžės St. 170. ∅ 3 cm.

keturkampiu dugneliu šukė, keli frontalinių koklių fragmentai (2 pav.) ir viena moneta (3 pav.), padengta kietomis apnašomis. Konservavus monetą paaiškėjo, kad tai Rusijos 2 kapeikos, kaldintos 1837 m. Trasos vietoje iškastas šurfas 1 parodė, kad kultūrinis sluoksnis tęsiasi iki 1,45 m gylio.

Vytauto g. 84 stebėti žemės kasimo darbai duobių ir trasų vietoje, bendras ištirtas plotas 121 m^2. Duobių 1–6 ir trasų 1–4 vietose kultūrinis sluoksnis buvo suardytas ankstesnių žemės kasimo darbų metu. Duobės 7 vietoje, tarpuose tarp šiuolaikinių komunikacijų trasų užfiksuotas 45–60 cm storio nesuardytas sluoksnis. Jame rasta glazūruotos keramikos, virimo puodų šukių, fajanso indų ir plono stiklo fragmentų, kelios geležinės kaltinės vinys. Storis 35–40 cm. Pagal keramiką jį galima būtų datuoti XVIII a. pabaiga – XX a. pradžia. 1800–1801 m. Šiaulių miesto plane tirtoje vietoje žymimas miesto užstatymo pakraštys. Po šiuo sluoksniu aptiktos 2 duobės su žmonių kaulais. Čia buvo atlikti išsamūs archeologiniai tyrinėjimai (žr. p. 159–163).

Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu Šiaulių senamiesčio teritorijoje stebėti žemės kasimo darbai ir iškastas vienas šurfas. Bendras 2008 m. Šiauliuose iškastas plotas 267,3 m^2. Aušros alėjoje 19a ir Vilniaus g. 155 archeologinių radinių nerasta. Vilniaus g. 120 rasti 2 atsitiktiniai archeologiniai radiniai. Tilžės g. 170 užfiksuotas XVII a. ir XVIII a. II pusės – XIX a. II pusės kultūrinis sluoksnis. Vytauto g. 84 po sluoksniu su XVIII a. pabaigos – XX a. pradžios radiniais rasta palaidojimų.

Radiniai ir negatyvai saugomi ŠAM Archeologijos skyriuje.

Tilžės St. 170 and Vytauto St. 84

During a field evaluation in the territory of Šiauliai Old Town a watching brief was conducted during earthwork and one test pit was excavated (Fig. 1). A total of 267.3 m^2 were excavated in Šiauliai in 2008. Two chance finds were discovered at Vilniaus St. 120. A cultural layer from the 17th century and the second half of the 18th – second half of the 19th centuries that contained finds was recorded at Tilžės St. 170 (Figs. 2–3). Burials were found under the layer with late 18th – early 19th-century finds at Vytauto St. 84.

Ernestas Vasiliauskas

Varpo ir Rūdės gatvės

2008 m. įvairiose Šiaulių senamiesčio vietose ŠAM atliko archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus (žr. p. 375, 1 pav.). Rūdės g. 27F tiesiamų lietaus, nuotekų kanalizacijos,